

Ponedeljek

Posamezna številka 30 par.

Neodvisno glasilo
javnega mnenja

Izhaja vsak ponedeljek

Izdaja in urejuje: Milan Plut.

Uredništvo in upravništvo: Cesta na Rožnik št. 5, tel. 543.

11. št.

V Ljubljani, dne 20. junija 1921.

Leto I.

Nainovejša poročila. Volitve na Koroškem.

Dunaj, 19. junija. Do sedaj še niso znani končni podatki o volitvah na Koroškem, vendar kot je soditi po dosedanjih podatkih, so skoro v večini volilnih okrajev v večini socialni demokratje in to v škodo nemških nacionaleev in Bauerbundlerjev. Kon-

ni rezultati se bodo zvedeli šele tekem jutrišnjega dneva. Veliki uspehi socialnih demokratov pomenjajo tudi za položaj v dunajski vladi mnogo, ker je s tem stališče socialnih demokratov napram krščanskim socialcem precej ojačeno.

Vprašanje luke Baroš.

Beograd, 19. junija. Z ozirom na sklepe konference, ki jo je sklical predsednik vlade Pašić o vprašanju luke Baroš, so se vsa nadaljna pogajanja odgodila, da se vpokličejo novi izvedenci iz Sušaka in hrvatskega

Primorja. Vsa tozadevna poročila italijanskih listov so tendenciozno izmišljena. Naša vlada bo predložila svoje tozadevne predloge šele takrat, ko bo imela vse podatke in poročila svojih strokovnjakov.

SKLEPI DEŽELNE VLADE.

Ljubljana, 19. junija. Na včerajšnji seji deželne vlade je bilo sklenjeno: Razpušča se komisija za upravo kranjske deželne imovine. Njeni posli se izročijo poverjeništvu za notranje zadeve. — Odobri se novi poselski red, ki upošteva težnje poslov, kakor to zahteva socialna pravičnost. — Mesto začasnega upravitelja studenčnega obrata v Rogaski Slatini se podeli Jaki Šostarju, trgovcu v Celju. — Provizorični koncipisti Stanko Mašič, Fran Levičnik, dr. Anton Megušar, Ivan Šubic in Ivan Milač se imenujejo za okrajne komisarje, prov. koncipisti Bogomir Kobal, dr. Alojzij Trstenjak in Janko Osojnik pa za definitivne vladne koncipiste.

BOLNIŠKO ZAVAROVANJE.

Beograd, 19. junija. Napad glasila slovenskih socialnih demokratov »Napreja« na načrt bolniškega zavarovanja in zavarovanja za nezgode temelji na povsem krivih informacijah, ter so njegovi argumenti popolnoma iz trte izvitosti. Za vso državo je projektirana centrala v Zagrebu s filijalami v vseh večjih pokrajinskih mestih, torej je tr-

ditve »Napreja« o potovanju v Beograd neresnična. Načrt zavarovanja je izdelan na podlagi tozadevnih in najmodernejših zakonov zapadne Evrope.

SPORAZUM MED ANGLIJO IN FRANCIJO?

Beograd, 19. junija. Presburo poroča iz Pariza: Očividno je, da se lord Curzon namerava sporazumeti z Brianom o skupnem nastopanju Anglije in Francije v vzhodnem vprašanju. Znano je, da v angleškem kabinetu ne soglašajo mnenja o tem, kako politiko naj vodi Anglija v Mali Aziji napram Grčiji in Turčiji. Lloyd George se nagiblje politiki podpiranja Grkov proti Kemalistom in sploh proti Turčiji, proti kateri podpira tudi Arabce.

FEDERATIVNA ALBANIJA.

Beograd, 19. junija. Presburo poroča iz Skadra: Kakor se javlja iz Tirane, bo albanska skupščina reševala vprašanje o razdelitvi Albanije v tri popolnoma avtonomne province. Severna Albanija naj bi imela za središče Skader, Srednja Albanija Elbasan, Južna pa Berat. Vse tri province pa bi tvorile medsebojno zvezo pod imenom Albanska federacija.

Onemogla deklaracija.

Časi deklaracij so minoli. Zadnja je bila takrat, ko smo za majniškim besedilom sejali med ljudstvo misel jugoslovanskega narodnega jedinstva, odpora proti nemškemu robstvu in popolne svobode.

Deklaracija je govorila še o habsburškem žezlu in o okvirju monarhije. Takrat so klerikalni poslanci in duhovniki romali po deželi in hujskali, da je »okvir in žezlo« res tako mišljeno...

Sedaj so zopet podali deklaracijo. Imenujejo se tudi to pot »Jugoslovanski klub«. Nikdar nismo doživeli večjega cinizma. Ta klub je klub Šusteršičevih epigonov, ki žele v zvezi s svojimi ljubljanskimi bratci, da bi se povrnil stari časi. Breje, Žebot, Korošec, Remec, Gosar in še par takšnih gospodov bi se danes radi pod jugoslovanskim imenom dokopali do absolutne nadvlade v Sloveniji. O lepi nekdanji časi Lampeta in Šusteršiča, ki iz tujine opazuje, kdaj dozori njegova pšenica! Toda ti časi se ne vrnejo več, kljub temu, da pomagata klerikalcem Pesek in Prepeluh. Zato so odšli iz konstituyente. To je logično. Morda čutijo ti ljudje v svojem srcu sami, da so ostanek črnorumenih časov in da v konstituantu nikdar spadal niso!

Pri odhodu iz tega svetišča so še enkrat zakrokali. Zopet so povedali z drugimi besedami staro formulo »pod žezlom in v okvirju«. Toda to pot so vloge zamenjali. To pot oni mislijo v svojem srcu tako, kakor smo mi svoječasno mislili proti Dunaju in Avstriji. To pot mislijo oni, da morata »žezlo in okvir« stati v deklaraciji zato, da se bo dalo pod krinko te izjave rovatiti proti Jugoslaviji tako, kakor smo mi rovali proti Avstriji.

In cilj? Naš cilj je bila Jugoslavija. Njihov cilj je osamljena, slaba, ali kakor jej oni pravijo, »avtonomna« Slovenija, — deželica, ki niti sedanjega svojega šolstva ne more sama plačevati. V tej »avtonomni« Sloveniji pa bi po turško vladali nekdanji in sedanjí osební prijatelji vojvode Šusteršiča, rimski škof, Breje, Remec, Gosar, Žebot, Verstovšek, Ogrin, in za zastavo bi jim bil Korošec in Krekovo ime.

Toda nekdanj je za deklaracijo takratnega Jugoslov. kluba bil ves narod s svojim trpljenjem in svojim idealom. Danes je za deklaracijo sedanjega takozvanega »Jugoslov. kluba« vodstvo stranke zapeljanih, neukih ljudi, s svojimi bisagami in svojimi samopašnimi težnjami za nadvlado v deželi. Za deklaracijo SLS ni poštenih ljudi in tudi med socialnimi demo-

krati in narodnimi socialci je še dokaj pametnih in iskrenih naprednjakov, ki jim je iz srca žal, da so kupljeni listi »Jugoslavija« in »Avtonomist« nastopili v obrambo narodne sramote.

Ne bo nič pomagalo. Klerikalci so čisto v duhu svoje dosedanje zgodovine, svoje politične prakse, odšli iz ustavotvorne skupščine, podali deklaracijo in odšli, — in šli bodo prej ali slej blamirani zopet nazaj. Naj njihovi demagogiji uspe kupiti še druge omahljivce in sebičneže, — njihova deklaracija in njihova jeza je onemogla, je udarec v vodo. Avstriji so deklaracije škodovale, Jugoslavija se bo v borbi proti klerikalcem okrepila. V tem je razlika med staro Avstrijo in mlado Jugoslavijo. Tega klerikalci ne vidijo. V tem je njihova pogreška in v tem bo njih pogin.

Luka Baroš.

Kaj je z njo? Ali je naša, ali ni? Ali je že sklenjen sporazum, po katerem bo reško in baroško pristanišče upravljala italijansko-reško-jugoslovanska trgovska družba?

Taka in druga vprašanja si stavlja naša javnost in razpravlja o vprašanju, ki ni majhne važnosti za nas, z različnih stališč. Naša klerikalna javnost je, seveda, že justificirala ministrskega predsednika Pašića kot izdajalca »slovenskih in hrvatskih interesov« in pokazala s prstom na centralizem: vidite, ta centralizem je naša največja nesreča...

Seveda, ko bi centralizma ne bilo, kako bi vse lepše izgledalo! Slovensko-italijanska meja bi tekla ob reki Soči, ker klerikalni državniki ne bi nikdar podpisali niti rapalske pogodbe in o Barošu potem sploh ne bi bilo govora, saj mi bi imeli Trst, ker Italijani bi se takoj umaknili preko Soče, ko bi jim to zapovedal kak Breje v imenu enega milijona Slovencev!

Pa pustimo šalo na stran in pogledimo malo, kako stvar faktično stoji. Pojavili so se v naši javnosti glasovi za sporazum v reško-baroškem vprašanju. Oni, ki so za tak sporazum pravijo, da bo na ta način služila nam tudi Reka, ki bo potem vedno bolj navezana na nas.

Drugi pobijajo to stališče in pravijo, da bi sporazum, kakor ga predlaga Italija, pomenil rešitev Reke, ki bi potem lahko ostala pro forma samostojna država, v resnici pa bi bila čisto navadno italijansko pristanišče, ki bi od nas bogatelo.

Po našem mnenju imajo prav ti drugi. Italijan ni nikdar sit in poln zahrbtnosti in zato je skrajna previdnost prva zapoved za vsakega našega državnika, ki mora sklepati kakršnesibodi dogovore s tem nikdar sitim in vedno zahrbtnim, potuhnjanim sosedom. Po rapalski pogodbi pripada luka Baroš nam in naša naj tudi ostane, navzlic temu, da je majhna in faktično samo ustavni del reške luke.

Naj bo baroška luka tudi majhna in nepopolna, ona je vsaj naša in mi jo bomo našim potrebam primerno preuredili, ali si pa ustvarili kjersibodi v njeni bližini primerno pristanišče, ampak z Italijani ne smemo sklepati nobenih teritorialnih sporazumov, tudi če bi se oni nanašali samo na trgovsko izkoriščanje luke Baroš, ker tak sporazum bi služil samo razvoju Reke in italijanski politiki v tej »samostojni« državi.

Reka se nahaja resnično v žalostnem položaju in ker ona spada po vseh računih logike k naši državi, nimamo mi nobenega vzroka dajati ji priliko in možnost, pozabiti na to. Dokler Reka ni naša posest, je mi ne smemo podpirati, temveč ji moramo pokazati s tem, da se

izogibamo in jo puščamo popolnoma na strani, da se nahaja na napačni poti, da je njena rešitev in bodočnost samo v okvirju njenega naravnega in edinega zaledja, Jugoslavije.

Sporazum o luki Baroš še ni podpisan, o tem smo trdno prepričani in naj pišejo italijanski listi kar hočejo. Odločitev leži v Beogradu in mi upamo, da bo ona taka, da bo odgovarjala samo in edino našim interesom, brez vsakega ozira na interese Reke in vse Italije. Luka Baroš je po rapalski pogodbi naša in mi je ne smemo izročiti niti v trgovsko eksploatacijo družbe, v kateri bi bili tudi Rečani in Italijani.

„Stranka brez časti.“

Glasoviti Fran Žebot si je v še bolj glasoviti mariborski »Straži« dovolil zgorajšnji naslov. Ta stranka brez časti seveda ni nikdo drug, ko JDS. in pa SKS. Zakaj? Žebot pravi, da zato, »ker JDS. noče prostovoljno odstopiti«.

Nečuvena predrznost klerikalnega revolverja nam daje povod, da navedemo namesto odgovora samo nekaj dejstev.

Kdo je desetletja delal avstrijskantsko propagando med Slovenci? Kdo je organiziral denunciacije potem političnega tajništva SLS? Kdo je zapravljial deželni denar? Kdo je pisal in kričal, da moramo »z nožem nad brata«? Kdo je pisal, da treba obesiti »Srbe na vrbe«? Kdo je pomagal žandarjem, kdo trosil plemensko sovraštvo? Kdo nadaljuje vse to še danes? To dela resnična stranka brez časti, stranka, ki se cinično imenuje ljudsko stranko in ki je stranka največjega nazadovanja, stranka narodnih izdajalcev, stranka ljudskih sleparjev, stranka obrekovanja in hujskanja. Danes ni več političnega otroka, ki mu ne bi bilo znano, da je z imenom SLS. združena največja politična in kulturna sramota slovenskega plemena in vse Jugoslavije, in vsakomur je znano, da so največji hujškači bili vedno one osebe, ki so še danes vodilne v SLS.

Komur to ne zadostuje, naj se zmisli na klerikalno delo v raznih zavodih, naj se n. pr. spomni na poverjenja združništvu danih podpor, na klerikalno koritarstvo, na poverbe v demobilizacijski komisiji in na nešteti drugih kraji. Stranka brez časti je vkljub temu kandidirala v ljubljanski občinski svet moža, ki je odgovoren za demobilizacijsko komisijo! Pa saj imajo tudi v Mariboru moža, ki naj bi raje ne hodil na solnce. Kako bi bilo, če bi mi pisca onega ostudnega članka v »Straži«, gospoda klerikalnega občinskega svetnika Franja Žebota, spomnili nekkih hranilnih knjižic, kaj?

Stranka brez časti je vedno bila SLS., ona bo to tudi ostala in edino častno za vsakega naprednjaka je, da se proti tej brezčastni stranki bori, dokler je ne potolčemo. Dokler se to ne zgodi, slovenski narod ne bo čist, ampak zamazan s črno pego, pego nepoštenja — z SLS.

Sramota.

Včerajšnja »Jugoslavija« je priobčila uvodnik o ustavi, v katerem pravi:

»Mi moramo o tem glasovanju zavzeti samo eno stališče: stališče, ki ga je ustvaril razum in sree. Vlada ustavni predlog je predlog danes vladajočih strank. In njegova izdelava gre za enim edinim ciljem: da si zagotovimo bodočnost mi — danes vladajoča stranka.«

turnimi Slovenci v 20. stoletju! Torej sedanja, današnja večina naj dela tako ustavo, kakršna bo ugajala stranki, ki pride na vlado — morda čez sto let! In iz katerih določb ustave se vidi edini cilj, da vladna večina sebi zagotovi bodočnost? Zakaj »Jugoslavijin« hujškač ne navede teh določb? Ali morda s splošno in enako volilno pravico s proporcionalnim sistemom in z določbami v varstvo volilne svobode? Ali se s tem ne omogoča celo figlfiglno, da pride v skupščino in da ima tam večino?

Nizko, strahovito nizko je padla »Jugoslavija«, odkar so jo zapustili novinarji, ki so znali pisati in niso servirali čitatelem takih — neumnosti.

»Rajše kot »ustava«, bi naslovili članek s »sramota« — tako modruje dalje človek, ki je prišel do tega, da lahko piše članke samo zato, ker nobeden dostojen človek ne mara zagovarjati v »Jugoslaviji« Peskove politike. Socialni demokrati tudi nasprotujejo nekaterim določbam ustave in se udeležujejo resno in stvarno ustavne debate, niso pa ustave, ki je res liberalna in odgovarja popolnoma duhu časa, niti z besedico še sramotili. Nihče tega še ni storil, samo politični analfabet iz »Jugoslavije« je padel tako nizko, da laže in sramoti našo ustavo, na katero bi marsikatera država bila lahko ponosna!

To je sramota! Res je sramota, da se je naš slovenski list, ki dopušča, da taki brezvestneži na tak nekvalificiran način sramotijo naše temeljne zakone samo zato, ker jih niso oni ustvarili in ki jih najbrže — niti ne poznajo.

Na koncu svojega »članka« pravi pisec: »Morda bo kdo rekel, da je te vrste pisal nepolitik-idealist.«

Kaj še, idealist! Pisal ga je popoln političen analfabet, ki mu je treba dati v roke kramp, ne pero, ali pa politični špekulant, ki špekulira s tem, da čitatelji »Jugoslavije« ustave ne poznajo in da je lahko storiti klerikalcem uslugo s tem, da se hujška proti ustavi in se jo sramoti. —

Klerikalni manifest.

Klerikalni poslanci — 26 po številu — so sledili komunistom in zapustili ustavotvorno skupščino vse dotlej, dokler se bo v njej obravnavalo ustavno vprašanje. Pravijo, da so hrvatski klerikalci naravnost izsilili ta sklep v klubu, v katerem bi nastal razpor, ako slovenski člani kluba ne bi sledili svojim hrvatskim tovarišem.

Pa to ni tako važno. Popolnoma vseeno je, ali so naši klerikalci zapustili ustavotvorno skupščino iz lastne iniciative, ali pa pod pritiskom hrvatskih klerikalcev in strupeni sovražniki ideje narodnega edinstva. Dejstvo je, da so naši klerikalci, ki so bili v dunajskem parlamentu vedno najponižnejše ovčice, s katerimi je po mili volji razpolagala vsaka vlada, demonstrativno zapustili jugoslovansko ustavotvorno skupščino, in sicer v glavnem zaradi tega, ker hoče večina jugoslovanskega naroda močno in enotno državo, klerikalci bi pa hoteli degradirati Jugoslavijo na nivo avstrijske republike, kjer vsaka dežela lahko vodi svojo posebno politiko.

Teh 26 klerikalnih poslancev je naslovilo na Hrvate in Slovence proglas, manifest, ali nekaj podobnega, ki je zgrešen že v svojem naslovu. Klerikalni poslanci bi lahko naslovili ta svoj manifest na svoje pristaše, nikakor pa ne na Slovence in Hrvate kot take, ker tisoči in tisoči Slovencev in Hrvatov bodo smatrali ta manifest kot navadni dokumnet klerikalnega izdajstva nad narodom in državo.

Klerikalci pravijo, da se oni ne spreminjajo, da je njihov program vedno enak in nespremenljiv, ker je vera temelj vsega njihovega političnega delovanja. Skozi desetletja so bili oni takorekoč edini zastopniki Slovencev v dunajskem parlamentu in nikdar niso nastopili odločno niti proti kakšni avstrijski vladi, ko so vendar vse avstrijske vlade delale Slovincem naravnost vnebovpijoče krivice. Da bi pa klerikalci nastopili celo proti državi, proti ustavi, na to niti misliti ni bilo, pač pa so vedno podpirali vsako vlado, navzlic vsem krivicam, ki so se nam delale iz dneva v dan. Na slovensko avtonomijo si ti habsburgovski hlapci niti mislili niso upali kaj še-le, da bi zaradi tega, ker nismo imeli avtonomije, morda glasovali proti proračunu, ali morda celo proti večnim vojnim kreditom!

Klerikalci so čakali s svojim radikalizmom na čas, ko se izpolni naš nacionalni ideal, ko se Slovenci osvobodijo habsburškega in njihovega suženjstva in še-le v svobodni Jugoslaviji so se spremenili iz nekdanjih najponižnejših petolizcev v revolucionarje, ki hočejo rušiti državo, ker te države ne vodijo in ne upravljajo — oni!

Klerikalni manifest je navadna umazana cunj papirja in ako si klerikalci od te umazane cunje, od tega dokumenta svojega očitanja, javnega izdajstva nad narodom in domovino obetajo kake koristi, potem so v veliki zmoti.

Ustava bo sprejeta v par dnevih navzlic klerikalnemu manifestu in nadaljni razvoj države bo šel v smeri narodnega edinstva, ne v smeri klerikalnega in prepeluhovskega separatizma. To je tako naravno, tako samo ob sebi umljivo, da nismo zaradi tega v nobenih skrbih in prišel bo čas, ko se bodo klerikalci bridko kesali svojega izdajalskega manifesta.

Kokr rečen, sma Iblančan s ta himna pridobl ena velika nuvošt, ke čist odgvarja novmu vetru, ke puca zdej naše ceste in brije pu našmu mest, čeprov na nektare čuden slab upliva.

Ke sm se zadenč spreha pu Kravji dulin, sm na Hribu Tabor naletu na mladence, ke sa s taka nagelca kopal tam svet in se smukal okol s krampam in matikam, de sm mislu, de miselja u Iblan kašen nov britof postavt. Nekej časa sm jeh gledu, pol sm se pa le ž nim spustu u pugar, pa sa mi prec puvedal, de sm u velik zmot. Oni de nisa noben toten-grebarji, ampak sudati od krala Matjaža in Marka, ke sa dobl zdej ukaz, de nej se zarjaja u Hrib Tabor, de navja videl usega pohujšanja, ke je pršov sedež nad Iblana in misel use zastrupet. Kral Matjaž de se hoče ves užalen s soja sokolska vojska umakent, zatu, ke noče met nč skupenga z gavrani, ke sa jeh nekte negav izdajalc prpelal u Iblana. Kokr hitr bo pa zginu sedajn smrad iz Iblane, bo pa spet pršov s soja sokolska vojska na dan in ji bo na Hribu Tabor postavu tak hram, ke bo postov strah in trepet useh, ke se pudija zdej z gavrani.

Nekej časa sm ves zamišlen gledu u dalavca in m' je blo žov za lepe mladence, ke sa ril u zemla, končn sm pa spoznov, de maja čist prov. Časi, ke sa naš star iblansk žepani bli obenem tud sokolsk voditelni, sa zdej minil, zatu pa je zdej nastopu čas percesij in orlovskih parad, s kterem miselja naš Iblančane krotit in nam ponirat. Pa nam novja, zatu k' nas še velik premal poznaja.

Klerikalni naskok na Belokrajino.

Potem, ko so katoliški minerji — jezuiti — skušali po belokranjskih cerkvenih rovih — v spovednicah in na prižnicah — na sv. misijonih podminirati moralo in čistost, naprednost in narodno zavest, je generalni štab v Ljubljani v svojem sistematično zasnovanem načrtu določil nedeljo, dne 19. t. m., za naskok na Črnomelj, na napredno belokranjsko središče, da ubije na en mah z orlovstvom in sveto mašo še tiste, ki omahujejo. Kajti, kakor je znano, večina belokranjskih občin se nahaja v naprednih rokah, med njimi z znatno večino ravno Črnomelj.

Smodnik, nanešen po jezuitih, pa ne bo imel zaželjenega uspeha. Samo neznošen smrad bo razširil in udušil tiste, ki so ga prinesli.

Nedolžna belokranjska duša ni mogla navzlic vsem duhovniškim grožnjam zamolčati izlivov jezuitske notranjosti po spovednicah.

Da navedemo slučaje, ki so nam za enkrat na razpolago. Jezuit-spovednik na sv. misijonu na Vinici je pustil prisegati pri spovedi kmete, da ne bodo nikdar volili drugih mož, kakor one, ki jih bo njihov župnik priporočal.

Gospod župan v nepotrjenem stanju.

Gospod župan je v velikih skrbih. Glas o njihovi izvolitvi je izzval v Beogradu pravo burjo navdušenja in vsi so bili mnenja, da se je Ljubljana od vseh večjih mest v Jugoslaviji prva postavila na noge in izvolila narodno-socialnega župana, ki ne bo zlorabljal svoje — politične moči... In vendar, še vedno ni potrjen za župana, še vedno mora čakati — čakati in zdehati, četudi komaj čaka trenutka, ko si bo mogel zasukati rokave in pokazati vsemu svetu, kaj se to pravi županovati...

Britke dneve preživljajo ljubljanski še ne potrjeni gospod župan in začeli so iskati vzroke, zakaj še ni potrjitve, ker na glas o njihovi izvolitvi bi morali vendar merodajni krogi v Beogradu pustiti vse delo in ako že ne brzojavno, vsaj z ekspresnim pismom sporočiti v Ljubljano, kako jih veseli Peskova izvolitev za ljubljanskega župana in priložiti od regenta podpisan dekret, s katerim se izvolitev potrjuje.

To vendar ni nobena malenkost! Ljubljana propada v prahu, ali pa — ako dežuje — v blatu, navzlic temu, da ima prvovrstnega župana, ki bi z eno samo potezo peresa odpravil vse te in druge nedostatke v občinski upravi. In oče župan so se vsedli, namesto na županski

Drug kmet je izjavil pred pričami, da je to jezuitu obljubil in prisegel in da so isto storili na spovednikovo zahtevo tudi drugi kmetje. Priče so na razpolago.

Iz iste družbe, ki opravljala misijone po Belokrajini, so jezuiti nasvetovali k spovedi došlim ženicam, da naj svoje može ponoči z različnimi seksualnimi perversnostmi, ki se jih sramujemo povedati, prisilijo, voliti one, ki jih bo nasvetoval gospod župnik. In to naj se imenuje srčna kultura! Ni dovolj, da zaostane belokranjski narod na izobrazbi, vzgojen v brezmejnem sovraštvu do vsega, s čimur gospod župnik ne simpatizira. Ti ljudje se morajo seznaniti tudi s spolnimi... izjemami, če to zahteva župnik in če je to ugodno za katoliško stranko v državi. Tako daleč gre načelo slavnih jezuitov: namen posveča sredstvo. Da ostaneš dober katoličan, da pridobiš za SLS, čim več volilcev, se lahko poslužiš vsega, tudi spolne pretiranosti — vse v slavo božjo.

Na te in take načine je pripravljen orlovski tabor v Črnomlju. Zato pa Bog živi učitelje našega naroda, očete jezuite in njihove učence, dične Orle!

stolec, za redakcijsko mizo pri »Jugoslaviji« in začeli pisati, da so vsega tega krivi ti demokrati, ki po Beogradu intrigirajo proti ljubljanskemu gospodu županu, ki mu podtikajo celo avstrijantstvo.

Ampak korajžni so pa naš gospod župan tudi, navzlic temu, da se tako boji. Sklicujejo se na Hribarjev slučaj in pravijo, da se v Jugoslaviji ne bodo porabljale avstrijske metode. To pravijo oče župan navzlic temu, da so prav ozko zvezani s klerikalci (vseh njihovih deset glasov so dobili), ki so porabljali avstrijske metode, da so se znebili Hribarja, ker na klerikalno zahtevo Hribar ni bil potrjen...

Gospod župan sami prav dobro vedo, da demokratom niti na misel ne pride, posluževati se klerikalno-avstrijskih metod in da čisto nič ne intrigirajo proti potrditvi, ampak to je treba reči v »Jugoslaviji« zato, da bo mogla reči »Jugoslavija« potem, ko pride potrditev: glejte, demokrati so intrigirali na vse kriplje, pa brez vsakega uspeha, ker politični vpliv narodno-socialnih poslancev je v Beogradu tako velik, da demokrati ničesar ne dosežejo.

Taki so naš oče župan. Bojijo se, da morda res ne bi bili potrjeni; korajžni so in protestirajo proti avstrijskim metodam (s tem se gotovo zamerijo svojim klerikalnim volilcem); brihtni so, ker hočejo na podlagi vsega tega dokazati v

Čudne reči.

(Drama pod futurističnim vplivom.)

Osebe: Enzek, župan blatograjski; Figlfigl, urednik lista »Ensesarijo«; Bomba in Zoga, umetniška sodelavca lista; urednik Kuli; inštalater Faldrika; kurji mešetar in gostje.

Kuli, ki je imel zadnjič tiste sanje, je čital zvečer v postelji časopise, zlasti neke hieroglife in beležke v »Jugoslaviji«, ki jih je spisal znani pisatelj Figlfigl. Te beležke so ga mahoma zazibale v spanec in nadaljevanje zadnjih sanj — — —

Rana, ki mu jo je zadal gost s stolom, ni bila huda. Kmalu se je zavedel in vstal. Gostilniška soba je bila prazna. Vsi so zbežali v strahu, da je v sobi mrlič. Od daleč se je slišal govor ljudi, med njimi Figlfigla.

Kuli (sede za mizo): Ali sem še res živ? Cogito, ergo sum. Žalostno je na svetu. Moj gospodar je moj neprijatelj, ki ima zopet svoje sovražnike, ki bijejo mene, ker sem njegov kuli.

Figlfigl (porine glavo skozi okno): Onga, hudiča, kaj ste še živi?

Kuli: Zahvaljen bodi Bog! — še, g. Figlfigl. (Ime Figlfigl se mu je posrečilo tako imenitno zažvižgati, da se je Figlfigl v znamenje zadovoljstva prav prijazno namrdnil.) Veste, g. Figlfigl, ko sem ležal v omedlevici, se mi je sanjalo, da sem čital nekje — se

Listek.

Nadrahov Cene.

Mojga prjatla de Zondolo, ke se je iz južnih kraju prselu u naše kraje, sa pred par dnevu na zahteva kulturenga naraščaja sprejel med kelturne deluce. Čist prov, sej je to tud pošten zaslužu. Mav kedu se j' namreč teku hitr in teku srečen upelu, kokor on. S soja himna o cibambulih je puseben med našem kompanistem zbudu tak navdušejne, de sa se kr tepl med saba, kedu ja bo prej u muzka spravu, de se bo bl odrezu pred javnastja. Himna je priredena za zmešane zbor in se poje lohka pr pusebnih sluvesnosteh in slavnosteh, kokr tud po cestah in travnikih.

Prva poskušna, na ktera sm biv povablen jest ket redegent, je bla na iblanskem gomastrat, kjer mama mende zdej u Sluvenji ta najbl zmešan zbor, de b' treba puseben zmoženega redegenta, če ga bo hotu ukep držat. Zbor je pev nova himna s takem navdušejnem, de sa demokratarsk poslušalc kr okol cepal, jest sam sm se pa teku zamaknu, de sploh nism opazu, de sa peuci od samga upitja kr divjal. Pr tej himen je namreč ta glavna stvar, de more skušat eden družga preupit. Kdor ma bolš štima, tega se seveda pol tud bl sliš in je bl na glasu pred javnastja. Na predlag gespuda žepana je blo sklenen, de sev ta himna imenvala na kratk »Nazaj«, to pa zatu, de se bo razlikvala od himne narodnakarju, k' ma ime »Napreje«.

Mene scer takele percesje ne spravlja čist nč u left, sam navajen jeh nism. Sprva sm mislu, de sa zadna nedela iz cevga sveta spravel ukep menestronte, saj teku sa se držal in hodil, kokr hiter sm pa vidu, de sa u sprevod tud device, sm reku, de gre gotov kašna percesja. Pa sm se urezu. En prjatu m' je pojasnu, de ta sprevod predstavlja parada ta novga iblanskega duha. Čudn, čudn je zgleдалa ta parada. Ledje sa kr z glavam majal.

Čist od spred je jahu na kojn iblansk žepan z rdeča kravata in črna zastava za škornam, za nim sa bli, raven teku na kojneh, iblansk obermestronti, potem pa pod vodstvom Prepeluha in Gosarja atomistična vojska. Ob straneh sa korakal cibambuli z lampjončki, oblečen u spokorne obleke, nad usem skep pa se je podiv prah. Jest sm jo raven prmahu za ogram, ke sm zaslišu, keku je komandant zavpov: Ježeš Marija! Nadrahov Cene! Držite se! Žepanu kojn sej pr tem splašu in vrgu žepana na Hrvatskem, al pa kokr se bo zdej rekel, na Radičevem trgu, na tla. Ledje sa govorel, de je tu slab znamenje in de Iblančan nimaja nč dobrega pričakvat. Eni sa tud govorel, de sm biv sam jest kriv zmešnave, k' je nastala.

Pa nej ledje guvareja, kr hočja, men je čist use en. Gespudu žepanu u tolažba u teh teških časah puvem, de boja potrjen, še preden bo peteln trikrat zapjev. Takrat boja pa spet na kojn.

«Jugoslavija», da ima njimovna stranka vselikansko politično moč v rokah, ki je pa noče zlorabljal samo zaradi svojih lepih načel.

Naš oče župan so res vsestranski človek in Ljubljana postane pod njihovo vlado gotovo največje in najlepše mesto v Jugoslaviji.

Avtonomistična himna klerikalnih poslancev.

Klerikalci vsi s klubisti, z radičevci, s komunisti hudi smo «avtonomisti», beri to: separatisti.

Ker so naše nam káprice v Beogradu ne spolnijo, naše noge pohitijo v dole, gore in gorice.

Ljudstvo bomo «podučvali» in mu trobili v uho, da na svetu je hudo, k' smo s politiko propali.

Če bi kmetje ne verjeli, bomo strašiti jih začeli s peklom, vicam — in tako djali bodo: «Je težkó!»

Le tako na lim dobili bomo vsaj nevedneže in na duši reveže. Vse jih bomo preslepili!

Vsi se bodo podpisali za «idejo» črno našo. Radi skuhali bi kašo, da bi vsi se še kesali,

ker bi v davkih utonili. Da avtonomija stane težke d'narce državljane, t'ga ne bomo govorili.

Mor'mo z'lo previdni bit', da se ne zagovorimo ter po zadnji jih dobimo! Ah, težko bo l'di lovit'.

d. Z.

Zapiski.

Kako se hujska! Neki poštni uradnik, ki spremlja poštno ambulanco iz Ljubljane do Beograda, je — zginil. V Ljubljano se ni vrnil in to je bilo dosti vzroka separatističnemu časopisju, da je začelo namigovati, da se je zgodil zločin, ker v Beogradu se drugo kot zločin takointako ne more zgoditi, vsaj separatisti predstavljajo našo prestolnico kot gnezdo najrazličnejših zločinov, ki se dogajajo tam ob belem dnevu. Rekord je pa dosegel najnovejši avtonomist na Slovenskem, Franc Radešček, ki v svoji «Sedanosti» čisto natančno opisuje, kaj

je d'jal naš poštni uradnik, prejet je «zginil» in po «Sedanosti» je bil gotovo zaklan, ker to v Beogradu ni nič nenavadnega in s centralizmom bi se ta navada prenesla tudi k nam, česar pa Radešček vendar nikdar ne bo dovolil. In resnica? Dotični poštni uradnik sedi v beograjskem zaporu, ker je nekaj — pomeveril. Pa kaj takega-le Radeščka briga resnica, on hoče imeti argumente za svoje umazane protinarodne načrte in laže, držeč se starega pravila, da o! vsake laže vedno nekaj ostane. Od klerikalcev plačani hujskač.

Brezvestnost. «Jugoslavija» postaja počasi najbrezvestnejši hujskač. Za ustavo pravi, da so jo radikaleci in demokrati napravili v svojo korist, da sebi zasigurajo vlado na vse večne čase. Deločb, ki bi to večno vlado omogočale, «Jugoslavija» seveda ne imenuje, ker takih deločb ni, pač pa ustava določa splošno in enako volilno pravico s proporenim sistemom in omogoča s tem vsaki stranki, torej tudi narodnim socialistom, da pridejo na vlado. Tega, seveda, «Jugoslavija» noče povedati svojim čitateljem, ker potem ne bi mogla služiti svojemu najnovejšemu gospodarju. Da je taka zloraba peresa brezvestna, na to se pa kak figlfogl vendar ne bo oziral.

«Jugoslavija» in «Avtonomist». Županovo glasilo «Jugoslavija» toplo priporoča «stvarni in zanimivi» tednik «Avtonomista», ki razširja strupeno plemensko sovraštvo in je reptil klerikalnih separatistov. Edina klerikalna instituta «Gospodarska zveza» in «Zadružna gospodarska banka» podpirata «Avtonomista», čegar glavni urednik je že pristopil k SLS.

Tudi v umetnosti — strankarji. V mariborskem gledališču se je igrala drama «Učiteljica Pavla» od dr. Lojzeta Remeca. «Straža» je agitirala za to predstavo kot za kako orlovsko prireditev, ker je avtor drame — klerikalnega mišljenja. Tako torej, v bodoče bo moral vsak dramski pisatelj povedati, kateri stranki pripada, da bo občinstvo vedelo, ali je treba priti k predstavi njegovega dramskega dela ali ne. Res, daleč smo že prišli, pa se še ponašamo z nekako kulturo! Kaj takega je res samo pri nas mogoče.

Med vrstami.

«Jugoslaviji» v album: Tretja čestitka županu Pesku v zadnjem «Pondeljku» je vendar samo naravno dopolnilo prvima dvema čestitkama, ki sta izšli v «Jugoslaviji». Ako «Jugoslavijin» beležbar tega ne more kapirati, mu res ne moremo pomagati. Z ozirom na ton odrekamo «Jugoslavijinu» beležkarju vsako pravico, dajati komursibodi kake lekcije, ker je on prvi začel pisati o kahlah, stranskih, opravljanju potrebe itd. Naša na-

vada pa ni nobena o kahlah, pa napade z gorjačo.

«Jugoslavija» se čudi, kako so mogli klerikalci omogočiti, da pade mariborska občina v roke stranke, v kateri se zbira spodnještajerska nemškutarija. Mi se pa temu čisto nič ne čudimo, kakor se danes ne čudimo več niti temu, da so narodni socialisti izročili Ptuj človeku, ki ima za Slovence samo psovko «Windische Hunde».

«Avtonomist» je ves srečen, ker je videl v Ljubljani javni obhod orlov in pravi, da je to samo zato bilo mogoče, ker nimajo več demokrati občine v rokah. Seveda je to velika neumnost, ker orlom tudi poprej ni nihče branil javnega obhoda in takih obhodov je tudi že bilo, samo da se za orle živa duša ni zmenila. V tem oziru se pa niti sedaj niso spremenile razmere, tudi pri svojem najnovejšem obhodu po Ljubljani so mogli orli opaziti, da jih smatra Ljubljana za — nepovabljenе goste.

Ko smo čitali zadnjo številko «Avtonomista», smo mislili, da je g. Prepeluh še vedno socijalni demokrat, ker se je kot tak obračal na socijalno-demokratske občinske odbornike in jih pozival, da se pridružijo klerikalnemu klicu po avtonomiji. V tork je pa javil «Naprej», da g. Prepeluh ni več v socijalno-demokratski stranki. Kateri stranki pravzaprav pripada g. Prepeluh? Ali se je povzdignil nad vse naše strankarsko življenje in hodi čisto svoja pota? Ne verujemo v to, pač pa smo prepričani o tem, da je on že tam, kamor smo vedeli, da pride: pri klerikalcih.

«Beležke» v «Jugoslaviji» je začel pisati žurnalistični začetnik, ki še nima kvalifikacije, da bi postal član društva novinarjev. Zdi se, da te kvalifikacije nikdar ne dobi, ker pero ni za vsakega — Figlfoglna.

Včasih se je zelo gojil v politiki osebni kult. Udomačen je bil posebno pri hrvatskih frankovcih. Ljudem se je to zdelo končno vendar-le preneumno in prenehali so gojiti kult strankarskih voditeljev. Samo pri hrvatskih Radičevcih se je, ta nesimpatična, zoprna navada zopet udomačila in za radičevci je prikrevsal pri nas — Pesek, ki ima menda trden namen osmešiti se popolnoma.

«Ali boš zaupal Ljubljano Ogrinu, ali Vencajzu, ali celo Pesku?» Tako so vpraševali volilni lepaki. Županovo glasilo je odgovorilo: «Celo Pesku». Pa ni res. Ljubljana je zaupana prvič Ogrinu, drugič Vencajzu in tretjič celo Pesku. Dasiravno je zadnji župan, je

bo rekel «kuš», kadarkoli bo le hotel.

Kdo gospodari Ljubljani? Klerikalci. Kako to? I, no: Klerikalnih svetnikov z znamko SLS (Ogrin - Kremžar), teh je deset. Potem pridejo komunisti. Njim komandira Vencajz, Brejčev svak, znan po izvrstnih političnih zvezah s klerikalci. Mož je tudi že formalno izstopil iz komunistične stranke, a svojo ljubljansko skupino ima dobro dresirano v roki. Socijalno-demokratska skupina ima v svoji sredi dopisnika «Slovenca» in «Novega Časa», ter se tudi dresirana ravna po komandi g. Prepeluha, — za tega pa tudi vedo vsi, da ni več član JSDS, da je stalni gost in prijatelj raznih Škuljev itd., ter potem «Oblačilnice» in «Zadružne banke» vnet in zanesljiv klerikalec. Zato tudi izdaja v dogovoru z njimi svojega (njihovega) «Avtonomista». Končno je g. Pesek. O njem pa ni treba izgubljati besedi: dobil je tri milijone kron, da se vzdrži nad vodo, poldrug milijon ima pufa samo pri listu. S posojilom in županstvom so kupili klerikalci njega, s posojilom in listom je on kupil vodstvo «svoje» stranke in to vodstvo zna lepo voditi pristaše z radikalnimi besedami, ki jih ne bo nikdar držalo. Tudi tu dresura. V Ljubljani je danes NSS + JSDS + KSI + SLS samo novi izraz klerikalne vlade in ime Pesek je politično ime za prodajanje radikalnih idej, za sramoto socijalizma in za naivnost vseh, ki sledijo prefrigani četveropresni politični deteljici. Svet hoče iti na lim. Denar, sveta vladar. Ideje prodane za denar. Na tem pesku je danes ljubljanska «naprednost». SLS pa pravi vam vsem: Kuš! In vi ponižno «kušate». Vodstvo je kupljeno, pristaši prodani.

Budalosti prošlega tedna.

«Slovenec» piše in «Jugoslavija» ponatiskuje: Novi ljubljanski župan g. A. Pesek bo potrjen. Pred nekaj dnevi je namreč odšla iz Ljubljane v Beograd četveroglav deputacija JDS, ki je nesla s seboj velik zavoj «Tedenskih slik», s katerimi so hoteli dokazati Peskovo «avstrijakantstvo». Ko je pa deputacija predložila svoje dokaze na «pristojnem mestu» in je «pristojno mesto» zvezek «Tedenskih slik» odprlo, se je odprla slučajno — konfiscirana stran! Nato je pristojno mesto reklo: «Pa šta čete više? Dobar je patriota gospodin Pesak, vrlo dobar! Sve konfiscirano!» — Z dolgimi obrazi so gospodje odšli.

Tudi to je v «Jugoslaviji»: Murska Sobot. Celo v oddaljeni in neznatni Mur-

ne spomnim več — vaše beležke, in da sem si bril jaz norce iz njih — oprostite! Našel sem tudi neka frajmavbarska znamenja ali futuristična, ne vem. Futurizem, ta mi ugaia.

Bomba (vstopi z bombo na glavi): Dober dan, če je dober! Vi, Kuli, pa izgledate tako, kot da ste napisali tisto Cicibambulsko koračnico. Je slaba! (Vstopi Žoga z lovskim rogom na glavi.) Kaj ne, Žoga? Moja je boljša. (Vzame iz žepa list ter čita monotono, samo pri predzadnjem zlogu vsakega verza privzdigne glas in ga pri zadnjem zlogu pritisne prav globoko):

Vijoličaste sanje nesesarja.

Nesesarju oko je skočilo iz očesne dupline ter zbežalo z vijoličastimi pogledi v mavričaste temine.

Škrip, škrap, se sama odšravfala je roka hudobna...

Hlast, hlast, zdaj skače po zraku in išče oko...

Na zelenih oblakih črn copernik sedi, gleda pa vrže bombo — Bum, bum. Od straha oko se skrilo. in roka hudobna zbežala.

Copernik nato se dvakrat obrne: Nikjer več ni nesesarja...

Nato nakremži obraz v tri skrivnostne gube

in štirikrat glasno kihne.

Neki gost (ki je prišel v gostilno ter poslušal, močno kihne): Res je!

Vsi (mu pritrujejo in ploskajo): Hura, hura!

Kuli (se muza): Imenitno — hm —

Figlfogl: Vi se hočete menda norčevati iz pesmi, ker ne razumete futurističnega simbolizma. Futurizem in nesesizem sta si zelo sorodna. Oba še iščeta, še ne vesta —

Kuli (ga prekine): Kaj pravzaprav hočeta —

Figlfogl: Nesramnost!

Kuli: Oprostite! Sem hotel reči, da je obeh cilj sicer zelo lep, toda še nihče ne ve zanj, ker je skrit za devetimi zapahli, oziroma za tistimi oblaki, na katerih sedi copernik. Sotrudnika našega lista Bomba in Žoga to bolje razumeta...

Enzek (ki je med pogovorom vstopil): Kaj pa je? Kaj na je? Veste, veste, saj ni tako hudo z nesesarji. Smo sedajniki, ne prihodniki. V našem Blatogradu bomo vse tako socijalizirali, da ne bo meni in mojim škodovalo in da bom lahko še nadalje plačeval svoje uslužbenec po 400 in 600 na mesec. He-he. (Figlfoglnu): Veš, dal si bom inštalirati elektriko. Sem že govoril z inštalaterjem.

Falodrika (hitro vstopi): Melde ghorzamt, daš ih rin to, her felbev — a — burgrmajstr...

Figlfogl (grobo): No, vi ste pa še vedno kakor avstrijski soldakar.

Enzek: Je že prav, je že prav! Mož mi ugaja. — No, kaj bo?

Falodrika: Ne bo nič, g. župan, ker vam ne smem inštalirati brez drlavba — onga — mestne elektrarne, ki ima monopol...

Enzek: Veste, veste, veste, le kar, le kar! Na mojo odgovornost, saj sem župan.

Falodrika (boječ): Hi — ja — ja, g. župan še niso, kako bi rek, komandant mesta, še niso poosebljena občina. (Zbeži skozi vrata.)

Žoga: Dovolite, gospodje, da prekinem ta prozaični pogovor. Zapel bi vam rad melodijo, ki sem jo komponiral na Bombino pesem. (Stopi na stol, široko odpre usta ter prične od kraja tiho in počasi godrnjati, nato vedno hitreje in glasneje tuliti. H koncu pa mahoma preseka, skoči s stola in sede nanj.)

Nekaj gostov (je od strahu omedlelo, par jih je zbežalo od groze rjoveč na prosto).

Figlfogl: Imenitna kompozicija. Glasba res vpliva na človeka.

Kuli: Futuristična glasba prav tako kot navadna glasba na živali, ki besno rjovejo, kadar jo poslušajo.

Figlfogl: Vidite, vidite, kako ste se zarekli, pa se norčujete iz futurizma. Futuristična glasba je šele za prihodnje človeštvo, sedanje človeštvo je še preneumno za njo, je še žival, ki rjove, ker

je ne razume. (Pokaže na onesveščene.)

Enzek: Pustite, pustite! Ensesizem še ni futurizem. Jaz sem Ensesar in konec! Ti, Figlfogl, odgovori malo na napade demokratskih listov na naš list. Zaluči jim v obraz, da pišejo po revolversko! (Odide.)

Kuli (Figlfoglnu): Revolversko ne smete reči. Ni točno! Veste, naj odgovorim odkrito! Oni nas ne napadajo tako resno z revolverjem, temveč tako, kot otročaje z mokro cunjjo in namočeno brezovko po goli zadnici.

Kurji mešetar (vstopi, kot bi padel z neba): Sej je vse glih! Sej je vse glih! (Pokaže na Kuli.) Glih ti si tisti, ki je napisal Cicibambulsko koračnico. Glih ti se delaš norca iz nas!

Vsi nesesarji (v gostilni planejo pokonci): Čakaj, hudič!

Figlfogl (Kuliju): Jaz vam na mestu odpovem službo...

Kuli (ves prepaden plane skozi okno, skozi katero je skočil zadnjič Figlfogl). Nesesarji za njim pri oknu in vratih. Kuli beži, kar mu noge dajo. Že je Blatograd za njim — kar poči bomba na glavi Bombe. — — — Saj ni bila bomba, le kozarec se je razbil na tleh. Kuli se je zbudil. Postelja je bila vsa razmetana, na tleh pa so ležale črepinje kozarca, ki ga je Kuli v groznih sanjah, mahajoč z rokami, zbil z nočne omarice.

de Zondola.

ski Soboti je bilo veselje prav veliko, ko se je zvedelo za izid županskih volitev v Ljubljani. Čuden slučaj je hotel, da sta bila dva ugledna domačina — vsak v drugem mestu — priči velikega zadovoljstva nad izidom volitev. Inženjer Stern pripoveduje o sijajnih manifestacijah v Ljubljani, odvetnik dr. Vallyi, ki se je takrat nahajal v Beogradu, pa se je začudil, ko so naenkrat v kavarni zaorili živio-klic; vprašal je po vzroku te ovacije in zvedel, da velja g. Pesku. Pričevanje in pripovedovanje teh dveh oseb je dvignilo ugled NSS v Murski Soboti. (Ali ti ljudje res ne čutijo, kako smešni so?)

Tudi v Parizu so vsi iz sebe od veselja, da je izvoljen za ljubljanskega župana Pesek, ker novi župan simpatizira s Francozi. — Tako poroča «Jugoslavija».

«Jugoslavija» izraža tudi svoje popolno zaupanje p. t. Pesku in se prepričuje, da si je pridobil veliko premoženje s svojo delavnostjo med vojno. Kakor da bi Ljubljana tega že itak ne vedela!

V kavarni sedita dva prijatelja. Prvi drugemu (pokaže časopis): Glej, brezkonfesionaleci imajo v soboto sestanek. Še brezverci se morajo organizirati, da jih ne bi hudič vzell!

«Jugoslavija» dne 18. junija (med brzojavi na prvi strani): Vossische Zeitung in razni drugi tirolski listi poročajo...

Iz dnevnika nekega orla.

Štriki, štraki, štriki, štraki...
Orli stopamo — junaki,
zdaj počasi, zdaj hitreje.
Vse nas gleda in se smeje.

Skrivljena so nam telesa,
ker politike se učimo,
za telo ne poskrbimo,
za čimprejšnja le nebesa.

Place, flice, place, flice...
Me ponosne smo Orlice!
Gremo kot teleta mlada,
ki bi koj zbežljala rada.

Vse Marijine smo hčere...
Tja h kaplanu na večere
krotke hodimo ovčice
božje se učiti resnice.

Govori kaplanček sladko
in na kikeljico tja kratko —
često skrivno se ozira:
Lepa deklica je Mira!

Božje ko konča resnice,
pošlje spet domu ovčice:
«Pojte, Mira brzokraka
na odpustke naj počaka!»

Mirno Mira je čakala,
ni kaplana nič se bala.
«Mirica, metuljček mali!»...
«Greh — saj ste poprej dejali...»

Pa jo nežno prav objame,
govoriti sladko jame.
Ni pretrdna Mira mala:
V boju nežnem ni zmagala!

Zjutraj pa domu koraka
tiho in potajno plaka
moja ljubica nezvesta,
zdaj kaplanova nevesta.

Razno.

— Čitateljem «Pondeljka», ki odhajajo na letovišča ali v kraje, kjer se «Pondeljek» ne dobi v podrobni razprodaji, priporočamo, da se na list naročijo. «Pondeljek» odgovarja popolnoma svoji nalogi: presoja vsa aktualna vprašanja s stališča narodnega edinstva in močne, enotne naše narodne države in pobija

vse separatistične pojave v našem javnem življenju od strani strank in posameznikov, ki mislijo, da so koristi stranke nad koristmi naroda in države. Razen tega prinaša «Pondeljek» na dan, ko nobenega drugega lista ni, dobra in točna najnovejša poročila in izpolnjuje na ta način praznoto, ki nastaja vsak pondeljek, ko noben dnevnik ne izide. — Celoletna naročnina znaša 12 dinarjev, polletna 6 in četrtletna 3 dinarje.

— Fanatičen katehet je g. Zaplotnik na V. mestni deški ljudski šoli. Mesto da bi učil otroke verouk, za kar je plačan, hujska proti sokolstvu in pripoveduje otrokom, da je sokolska telovadba kriva neznanja v šoli in da škodljivo vpliva tudi na zdravje. Seveda, ako bi otroci zahajali k orlovski telovadbi, potem bi bilo vse dobro! Tudi sicer postopa katehet Zaplotnik skrajno krivično z dečki, ki so v sokolskem naraščanju. Ko je bil sokolski zlet v Mengšu, ni mogel priti eden od učencev k šolski maši, pač pa je bil pri maši zgodaj zjutraj, da se je mogel udeležiti zleta in je prinesel tudi od očeta pismeno opravičilo in potrdilo, da je bil pri maši zjutraj. Katehet izostanka od šolske maše vseeno ni opravičil, ker je deček pri sokolskem naraščanju. Te nezdrave razmere morajo prenehati! Kateheti naj poučujejo šolsko mladino v verouku, za kar jih država plača, sokolstvo naj pa vsaj v šoli pustijo pri miru. Glede šolskih maš bi se pa tudi moralo marsikaj spremeniti. Merodajni so v tem oziru starši in ako je njim prav, da gre njihov otrok k drugi in ne ravno k šolski maši, mora to biti prav tudi katehetom. Saj se ravno klerikalci vedno sklicujejo na starše, ki naj imajo odločilen vpliv na šolsko vzgojo svojih otrok.

— Franz Szantner, ki živi že skoraj pol stoletja v Ljubljani pa ni smatral za potrebno naučiti se slovenskega jezika, je mislil, da se mu v Jugoslaviji sploh ni treba držati nobenih trgovskih pravil. Pa mož se je zmotil in posledica je ta, da je izgubil stanovanje na Trgu kralja Petra in trgovski lokal v Šelenburgovi ulici. Pač se je poskušalo v njegovi zadevi posredovati od raznih strani v njegovo korist, ampak pri gosp. Ribnikarju nobeno posredovanje ne pomaga, kadar gre za pravičnost. Ker Szantner ni hotel sam izprazniti svojega lepega stanovanja in ravno tako lepega trgovskega lokala, je storil to — na Szantnerjeve stroške seveda — stanovanjski urad. Do tod je vse pravilno, ampak nam se zdi, da je sramota za Ljubljano, da je moralo priti do tega. Ko bi Ljubljančani — posebno oni «boljši» sloji — bili kolikšnej narodno zavedni, bi moral Szantner že zdavnaj zapreti svojo trgovino zaradi pomanjkanja odjemalcev. Temu pomanjkanju narodne zavednosti v Ljubljani je odpomogel v tem slučaju — stanovanjski urad. Vendar ena dobroti tudi od njega.

— Peskov «Jugoslov. kreditni zavod» je pod direktnim državnim nadzorstvom, tako pravi «Jugoslavija». Kdor pozna združna pravila ve, da je to pesek ljudem v oči in da se pod naslovom državnega nadzorstva zapeljuje varčno ljudstvo.

— Pesek na oklicih. Gosp. Pesek, ljubljanski župan, prodaja svoj premogovnik pri Ormožu. Ponovni oklici v zagrebških listih so bili do sedaj brezuspešni. Zdi se, da bo gospod župan tudi nadalje sam moral kopati premog.

— Tranzitni promet na severni meji. Danes začne tranzitni promet med Mariborom in Ljutomerom preko Špilja in Radgone in med Gradcem in Celovcem preko Maribora in Pliberka. Vlak iz Maribora za Ljutomer spremlja naše in avstrijske osebje in orožniki. V Št. Ilju se zapreta oba vozova, ki vozita v Ljutomer, naše osebje stopi tudi v vozova in avstrijsko osebje vodi vlak do Radgone,

kjer avstrijsko osebje izstopi, službo pa prevzame naše osebje. Jugoslovanski potniki na avstrijskem ozemlju ne smejo izstopiti. Vozita dva vlaka dnevno: iz Maribora odhod ob 6. uri 11 min. in ob 12. uri 41 min., prihod v Maribor ob 13. uri 20 min. in 20. uri 52 min. — Tudi v Celovec vozita dnevno dva vlaka in naše osebje spremlja vlak od Maribora do Pliberka. — S tem dogovorom med našo državo in Avstrijo bo zelo ustrezno obmejnemu prebivalstvu našemu kakor tudi avstrijskemu. Mi dobimo na ta način železniško zvezo z našim Pomurjem, ki je bilo dosedaj odrezano od našega železniškega omrežja. Velike koristi bodo imeli tudi Avstrijci, ker bosta Gradec in Celovec zvezana po najkrajši železniški progi.

— Kraljev dvorec v Zagrebu. V smislu sklepa ministrskega sveta je kupila vlada v Zagrebu kompleks poslopij na Griču med Dvercami in poslopjem bivšega liceja v svrhu, da se zgradi dvorec, ki bo služil vladarju za njegovo bivanje v Zagrebu.

— Grof Begouen v Zagrebu. Grof Begouen je imel v četrtek v Zagrebu še eno predavanje. Govoril je o življenju pračloveka. Ob 19. uri se je vršil grofu Begouenu na čast v banskem dvorcu diner, na katerega so bili poleg grofa Begouena in njegovega sina povabljeni tudi nadškof dr. Bauer, general Pešić, francoski konzul De Lagarde, polkovnik Nedić in dr. Dušan Popović.

— Dražba nadvojvodske grajščine. Z Dunaja javljajo, da je pred nekaterimi dnevi bila tamkaj na javni dražbi prodana grajščina Klessheim, last bivšega nadvojvode Ludvika Viktorja. Grajščina s pohištvom vred je bila prodana za 55 milijonov kron.

— Nogometne tekme. Včeraj dopoldne je bila prvenstvena tekma med «Jadranom» (rez.) in «Svobodo» (rez.), ki se je končala s 4:3 v korist «Jadrana». Tekma med «Ilirijo» in graškim «Sturmom» se popoldan ni mogla vršiti zaradi dežja.

— Drama na morju. Iz Londona se brzojavno poroča, da je ameriški parobrod Charlot pretečeno nedeljo potom brezžičnega brzojava začel klicati na pomoč, ker je v severnem delu Atlantskega oceana

zadel na ogromno ploščo plavajočega ledu. Proti večeru je parnik brzojavil, da se ladja potaplja, ker je led razbil spodnji del ladje. Potem se ladja ni več javila, ker se je gotovo potopila.

Po pošti prejemane stane «Pondeljek»:
celoletno 12 dinarjev,
polletno 6 »
četrtletno 3 »

Oblastveni koncesionirani informačni zavod

Drago Beseljak, Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje št. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno, cene zmerne.

Koncesij. potovalna pisarna **Ivan Kraker** v Ljubljani se je preselila iz Gosposvetske ceste št. 13 (kolizej) v **Kolodvorsko ulico št. 41**, blizu glavnega kolodvora.

Najkrajše linije čez Havre, Cherbourg in Antwerpen v Ameriko.

Največja zaloga klavirjev in planinov v Ljubljani.

Tvrda **J. Doleno, Ljubljana, Hilsnerjeva ulica 5**, priporoča v nakup najboljše instrumente prvovrstnih tovarov po solidnih in zmernih cenah.

POLNOGUMIJASTI
OBROCI ZA TOVORNE
AVTOMOBILE
PNEVMATIKA ZA KO-
LESA IH AVTOMOBILE
KOLESA
AVTOMOBILI
NAJCENEJE

J. GOREC
LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA C. 14

„JADRAN“ d. z o. z. LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 9

priporoča:

kolonijalno in špecerijsko
blago ter žitne pridelke.

Točna in solidna postrežba.

„BALKAN“
delniška družba za mednarodne Transporte

Ekspozitura Rakek

Ocarinjenje večjih in malih osobito živinskih in mesnih transportov. — Reekspedicije vsakovrstne.

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro
in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb,
Zrst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.